

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

בפני כבוד השופטת מירית פורר

משה סלמי

תובע

נגד

משה אסור

נתבע

פסק דין

1. לפניי תובענה על סך 75,000 ש"ח מכוח חוק איסור לשון הרע התשכ"ה-1965 (להלן: חוק איסור לשון הרע או החוק) שנתבע ללא צורך בהוכחת נזק. נושא-התביעה הם שני פרסומים, כהגדרתם בחוק, שפרסם הנתבע אודות התובע. בעלי הדין הם עובדי חברת "אגד" והפרסומים בוצעו בקבוצות ביישומון ווטסאפ של נהגי החברה. הנתבע טען, כי התובע הינו דמות ציבורית, שנבחר לתפקיד מזכיר ועד ארצי, שהזמין ביקורת לגיטימית על פעילותו מהמחנה הפוליטי המתנגד. התובע טען, כי לא הוכח שהדברים אמת, לא הוצגה ולו בירור מועט שנערך להוכחת הפרסומים וגם אם היה גרעין אמת בדברים, ההגזמות והלשון שננקטה, מחזקות את ההנחה שהיתה כוונה לפגוע.

9

10

הפרסומים מסרונים פוגעניים

2. הפרסום הראשון היה הודעת-מלל, ששלח הנתבע ביום 16.9.2018, ביישומון וואטסאפ, בקבוצות שנטען שבהן כמה מאות עובדים (ולכל הפחות עשרה נמענים, כמופיע בצילום המסך) כי התובע "מנסה לזרוע פחד בנהגים... נקמן, רברבן, מחסל חשבונות, משקר במצח נחושה, מבצע סיכולים ממוקדים בנהגים. משתמש בוועדת הפיקוח נגד עובדים. סותם פיות. פוגע בפרנסה של נהגים, משפיל חברים, רודף מתנגדים, מחרים עובדים. בן אדם אכול שינאה. אין גבול לאכזריותו. אדם ללא ערכים, דור שני למכירת עובדים" (נספח 1 לכתב התביעה).

16

3. בפרסום הנוסף, מסרון בווטסאפ מיום 12.11.2018 (נספח 2 לכתב התביעה) כתב הנתבע כי התובע "דיקטטור", אם מעזים להתמודד או להביע דעה או לחשוב אחרת, הוא "מפעיל את ועדת הפיקוח ושמים לך מצלמות באוטובוס, ואז בקרה תפעולית שולחת לך סמויים. ואז ההנהלה מחפשת אותך ופוגעת לך בסידור. אתה הופך למטרה נעה בתוך כרוניקה משומנת של חיסולים ממוקדים של אנשים טובים שבסך הכל ביקשו להתמודד לוועד ולהתפרנס בכבוד".

21

4. הנתבע הוסיף כי התובע פועל "כמו משפחת פשע" וסופו קרב. לפרסום זה התלוותה תמונה של העתק דו"ח מעקב אחר עובד וכן תמונת עובד שלכאורה מתנהל אחריו מעקב, הנובע מפעולת התובע. הגם שלטענת התובע, אין לו כל קשר לדברים.

24

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

5. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע קובע כי "לשון הרע" היא, בין היתר, דבר שפרסומו עלול
2 "להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם"; "לבזות אדם בשל
3 מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים לו"; או "לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה
4 אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו".
6. בפסיקה נקבע, כי המבחן לקיום לשון הרע הינו המבחן האובייקטיבי, במסגרתו נבחנת
6 ההשפעה שיש לאמירות על ההערכה לה זוכה האדם בעיני הציבור בעקבות הדברים (ע"א
7 3322/16 **איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל**, מיום 30.4.17).
8 קשה לחלוק על כך שהמסרונים שפרסם הנתבע כוללים דברי לשון הרע ביחס לתובע.
7. בשנים האחרונות הפכו הרשתות החברתיות לכלי מרכזי להעברת מידע, תקשורת ופרסום.
9 דבר המחייב את המשתמשים בהן לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרסום מכפיש, מעליב
10 או פוגעני. קיים אינטרס ציבורי כי השיח הציבורי יהיה מכבד ומכובד, כי תישמרנה אמות
11 מידה, ולו מועטות, בכל הנוגע לגבולות השיח ותיאכף באופן קפדני כל חריגה מהן. משקלו
12 של אינטרס ציבורי זה נמצא ביחס הפוך לרמת השיח. משקל אינטרס ציבורי זה גובר על
13 הזילות במילה הכתובה ופריצת גבולות השיח המכבד. בהגבלת השיח להתבטאות מכבדת
14 ועניינית אין בכדי להגביל את חופש הביטוי, אלא את הביטוי הפוגעני ובכך לעודד ביטוי
15 מהמנעם מכך בשל רתיעה מתגובות פוגעניות (תאמ (שלום-חי) 13361-12-18 **אביעד זגה**
16 **נ' נופר רבון**, מיום 10.7.19).
8. לתובע יוחס חוסר יושר והוא הוצג כאדם שיש להיזהר ממנו, פושע נוכל ורמאי. ניבולי פה
18 הנאמרים בנסיבות מסוימות עשויים שלא להיות מובנים כאמירה עובדתית, במבחן האדם
19 הסביר וככאלה, הם מעידים יותר על אומר הדברים. ואולם, תיאורו של התובע כעברין
20 רמאי ונוכל נאמרו שלא בהקשר של מריבה, ואין להבינם כמבטאים רגש שלילי בלבד.
21 ההלכה הפסוקה קובעת, כי ייחוס מעשי עבירה מהווה לשון הרע (ע"א 310/74 **שטרית נ'**
22 **מזרחי**, פ"ד (ל) 389 ובע"א 788/79 **ריימק נ' עזבון רייבר**, פ"ד לו(2) 141).
9. בחינת הדברים שנאמרו, לפי מבחן האדם הסביר, מובילה למסקנה כי מדובר בביטויים
24 משפילים, פוגעניים, אמירות שבעת אמירתן והשמעתן הן משפיעות באופן שלילי על האדם
25 הסביר ששומע אותם ואף עלולות לפגוע באותו אדם שאליו מיוחסים הדברים.
26
10. הנתבע השתמש בעלבונות וביטויים חריפים כנגד התובע. לא מדובר בפרסום ענייני אלא
27 לגופו של אדם שעולה כדי לשון הרע אסור. מסכת זו של ביטויים פוגעניים, מקימה אחריות
28 בלשון-הרע. אפשר לספור בתכתובות אלו ביטויים בהם לשון הרע, לפי יותר מחלופה אחת
29 שבסעיף הראשון לחוק איסור לשון הרע.
30
- 31
- 32 האם עומדת לנתבע הגנת "אמת הפרסום"
11. בכתב ההגנה טען הנתבע לקיום הגנת "אמת הפרסום", אלא שבסיכומיו זנח אותה ולא
33 בכדי. מדובר באמרות קשות נגד יושב ראש ועד מכהן אך לא הובאה, ולו עדות אחת, של
34

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

- 1 נהג או מי מהעובדים ש"חוסל איתו חשבון" "בוצע בו סיכול ממוקד", נעשה שימוש נגדו
2 על ידי וועדת הפיקוח, נפגעה פרנסתו או פעלו נגדו "באכזריות".
- 3 12. טען הנתבע, שהתובע אף לא הציג את ההקשר הכולל של הפרסומים שנטען כי מהווים
4 פרסום לשון הרע, בניגוד לחובתו לפירוט עילת התביעה. לטענתו, פרשנותו הסבירה
5 ל"ביטויים" המשמיצים את התובע מתקבלת על הדעת. מדובר בשימוש מטאפורי בביטוי
6 "דור שני למכירת עובדים" ביחס לאביו של התובע בתפקידו הציבורי באגד בשנים עברו
7 בשימוש מטאפורי בביטוי "משפחת פשע" (עמ' 16 ש' 16-7, 21-35 לפרוטוקול).
- 8 13. ואולם, הנתבע לא הביא עדים מטעמו ולא הציג כל מסמך המוכיח את טענותיו. לו סבר
9 הנתבע כי יש בידיו להוכיח טענה כזו או עד, חזקה שהיה מביאו. מדובר, בהאשמות קשות,
10 כאילו התובע, שאמור לייצג עובדים ולסייע להם, משתמש בכוחו כדי לפגוע בהם. הטיעונים
11 לגבי "משפחת פשע" והתנהלות לא חוקית מתייחסים למעשה פלילי ומשכך נדרש נטל
12 מוגבר של הוכחה מצד הנתבע כדי לזכות בהגנה בתביעת לשון הרע (ת"א (מחוזי-מרכז)
13 23738-04-11 עאסי ואח' נ' אבו עיד מיום 9.5.13).
- 14 14. בחקירת הנתבע הועלו שמות ובכללם חיים מזרחי (עמ' 5 לפרוטוקול) שהנתבע לא טרח
15 להביא לעדות, נטען כי נערכו אחריו מעקבים אך לתובע אין קשר לדברים. אדם בשם חליל
16 (עמ' 6 לפרוטוקול) שגם לא הובא לעדות. השם ג'אבר מוחמד שגם לא הובא לעדות (עמ' 8
17 לפרוטוקול) והתובע טען שהנהלת אזור ירושלים, לה שייך, העבירה אותו תפקיד, ללא קשר
18 לתובע. הנהלת אגד ניהלה הליך משמעותי נגד העובד חיים מזרחי, לאחר שנתפס מדבר
19 בטלפון במהלך נסיעה 14 פעם, לתובע אין קשר לכך והוא סייע למזרחי לחזור לעבודה. עוד
20 עלה, כי 6 שנים קודם לכן, עבד התובע בוועדת הפיקוח כאחראי במחלקת האבדות (עמ' 7
21 לפרוטוקול), ולדבר אין כל קשר לנטען בפרסומי הנתבע. כל האנשים שהזכיר הנתבע בכתב
22 ההגנה ובעדות, לא ידע דבר אודותיהם ואף מר חיים מזרחי שהעיד מטעם הנתבע בהליך
23 אחר, לא הובא ללא הסבר מניח את הדעת (בעמ' 13 לפרוטוקול).
- 24 15. הנתבע טען בכתב ההגנה (ס' 19) והעיד על "סרטונים בפייסבוק" שהתובע יצר נגדו (עמ' 13
25 ש' 31 לפרוטוקול). התברר שאין כל הוכחה שהתובע יצר את הסרטונים האלה ומי שהעלה
26 אותם, היה מר מאיר שניאור שגם לא זומן על-ידי הנתבע ולכאורה מי שמאחוריו התובע
27 "מסתתר" ולכאורה נשלח אליו מכתב התראה שלא הוגש (עמ' 14 ש' 33-35, עמ' 15 ש' 13,
28 33-35 לפרוטוקול). הנתבע לא הביא להעיד גם את פיליפ מורגנשטרן, ניסים אטיאס
29 ואלאלוף, ולא הציג את ההסכם הקיבוצי שנטען שמוכיח דבריו (עמ' 16 ש' 3-18).
- 30 16. לאור האמור, הנתבע לא הוכיח בראיותיו את טענת-האמת.
- 31
- 32 האם עומדת לנתבע הגנת "תום לב"
- 33 17. הגנת "תום לב" קבועה בסעיפים 15 ו-16 לחוק איסור לשון הרע: סעיף 15 מונה נסיבות
34 שבהן חלה ההגנה, בכפוף לכך שהפרסום פורסם ב"תום לב", וסעיף 16 מגדיר חזקות בנוגע

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

- 1 לקיום או היעדר "תום לב". נקבעה חזקה חיובית, שפרסום שנעשה בנסיבות שבסעיף 15
- 2 ולא חרג מהסביר הוא ב"תום לב"; וחזקות שליליות - פרסום שאינו אמת ושהנתבע לא
- 3 האמין באמיתותו או לא נקט אמצעים סבירים לברר זאת, אינו ב"תום לב", או כשהנתבע
- 4 התכוון לפגוע במידה גדולה מהסבירה לשמירת הערכים שההגנה נועדה לשמור עליהם.
- 5 18. הנתבע טען, כי האמירות בקבוצות ווטסאפ, שנטען כי עולות כדי לשון הרע, הינן פרסום
- 6 החוסה תחת הגנות הקבוצות בסעיפים 15(4), 15(6) ו-15(10) לחוק איסור לשון הרע וכן
- 7 תחת הגנת קנטור או הקנטה מצד התובע, שהיה בפרסומיו המוקדמים יותר מכדי להצדיק
- 8 את משלוח ההודעות הנטענות, ודאי בשל תכניו והיקפי פרסומיו המשמיצים את הנתבע.
- 9 19. התובע העיד, כי פרסם לשון הרע נגד הנתבע בקרב שמונה חברי אגד בקבוצת ווטסאפ, בה
- 10 כינה את הנתבע "סרטון עם גרורות שצריך להעלים אותו" (עמ' 9 ש' 33-35, עמ' 10 ש' 26-
- 11 35 לפרוטוקול). הנתבע טען, כי בשל התנהלותו המתריסה של התובע, בפרסומים בגינם
- 12 תלוי ועומד הליך שנקט הנתבע כנגד התובע (תא"מ (שלום-י-ם) 3114-10-19), והתנהלותו
- 13 לאחר מכן, הובילה את הנתבע לפרסם בתגובה למעלליו את ההודעות הנטענות עליהן מלין
- 14 התובע בהליך דנא. משכך, לטענת הנתבע, יש להסיק כי פרסם את הדברים מתוך סערת
- 15 רגש, ולא הוכח שפרסם את הדברים מתוך כוונה לפגוע בתובע ולא בעיסוקו או בפרנסתו
- 16 (ת"א (שלום-ת"א) 1726-07-12 עו"ד דוד סער נ' רנה ליטניסקי, מיום 8.4.2014). הדיון
- 17 בפרסום התובע לא אוחד עם הליך זה, ולכן ידון במסגרת ההליך האחר. הותר לנתבע להציג
- 18 תמונות ופרסומים שונים דוגמת סרטונים מכפישים על הנתבע מצד התובע ואנשיו (עמ' 14
- 19 ש' 21, 31-36, עמ' 15 ש' 1-4 לפרוטוקול). אף שהוצג סרטון מוסיקלי שלטענת הנתבע נוסח
- 20 נגדו, התברר כי לא התובע העלהו ומשכך הינו עדות מפי השמועה, והרחבת חזית אסורה.
- 21 20. עוד טען הנתבע, כי אין להתעלם מהמסגרת שבה בוצעו הפרסומים נגד התובע, בקבוצות
- 22 ווטסאפ של נהגי חברת אגד; אין להתעלם מהמחלוקת הכוללת ציבורית, חברתית ואולי
- 23 אף פוליטית על רקע עדות התובע, שאין מדובר במחלוקת אישית בינו ובין הנתבע, אלא
- 24 במאבק אידיאולוגי (עמ' 5 ש' 15-35, עמ' 6 ש' 1-29, עמ' 7 ש' 10-13 לפרוטוקול) ולכן יש
- 25 להיזהר בקביעה לפיה הפרסומים הם בגדר עוולות המחייבות פיצויים כספיים (ת"א
- 26 (שלום-ת"א) 54588-12-17 רמת השרון חופשית נ' רויטל משיח מיום 4.1.2021).
- 27 21. התובע העיד שהוא "דמות ציבורית מוכרת באגד" מנובמבר 2005, ותפקידו כיו"ר ועד ארצי
- 28 של כ-5,300 עובדים, מפורסם גם "מחוץ למדינת אגד", כלשונו (עמ' 4 ש' 27-30
- 29 לפרוטוקול). משכך, טען הנתבע, כי מטרותיו הארגוניות של התובע בקרב נהגי אגד,
- 30 הובילו לפעילות בזירה הציבורית, בקבוצות של הרשת החברתית וואטסאפ של נהגי
- 31 "אגד". בזירה זו פעל התובע, תוך השאת רעיונותיו מול הקבוצות היריבות בקרב נהגי אגד.
- 32 בזירה זו פעל גם הנתבע, תוך התנגדות אידיאולוגית לגיטימית לפעילות התובע, בהתאם
- 33 לפסיקה שיש לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרשנות שתייצר אפקט מצנן המרתיע
- 34 מהתבטאות לגיטימית וחופשית ברשת האינטרנט" (רע"א 1239/19 יואל שאול נ' חברת
- 35 ניידלי תקשורת בע"מ מיום 7.1.2020).

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

22. לטענת הנתבע, הגדרת פרסומיו, כעוולות לשון הרע שיש לפצות בגין, עלולה להגביל את
השיח הציבורי. התובע הציב עצמו בזירה הציבורית וכנוטל חלק בשיח הציבורי, עליו להיות
ערוך לקבל ביקורת לגיטימית על הקנטה מצד מבקרי האידאולוגיים כנתבע כמפורט
בתצהירו של הנתבע בהליך המתנהל במקביל (תא"מ 19-10-3114).
23. הנתבע טען להגנת האמת המורחבת (ת"א (שלום-ראשל"צ) 56502-01-17 **לי לחיאני נ' חיים סדובסקי** מיום 10.9.2020) המותנית בכך שמדובר בנושא בעל עניין ציבורי, שהעובדות המהוות בסיס להבעת הדעה הינן אמת והן מובאות בגוף הפרסום. ניתנת לקורא להזדמנות לבקר דעה זו ואף להסיק מסקנה סותרת מאותן העובדות. ואולם העובדות אותן מביא הכותב, הופכות את הדעה המובעת על בסיסן לדעה סבירה, לא הוכחו. משכך, לטענת הנתבע, עומדת לו הגנה הקבועה בסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, בדבר הבעת דעה על תפקיד ציבורי ובעניין ציבורי, כשמדובר בהבעת דעה על התנהגות בעל תפקיד ציבורי, על עברו או על אופיו (גנאים, קרמינצ'ר, **שנור לשון הרע - הדין המצוי והרצוי**, 2019, עמ' 386).
24. ההלכה הפסוקה קובעת, כי "החוק לא התיר בכל מצב מעשי השמצה והשתלחות באנשי ציבור בשם חופש הביטוי, ולא היקנה הגנה לפוגע גם אם הביטוי הוא הבעת דעה על איש ציבור, בנסיבות בהן לא נתקיים בפוגע יסוד של תום לב" (ע"א 89/04 **יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי**, מיום 4.8.08). האשמת התובע בהתנהגות עבריינית שלא הוכחו, אינה בכל דרך שהיא הבעת דעה בתום לב, כי אם הכפשה שלא נועדה אלא לפגוע בשמו הטוב. הפסיקה מבהירה, כי "ככלל, יכול פרסום להיחשב כהבעת דעה אם דברי המפרסם נוסחו בו כהבעת דעה; אם צוינו על-ידי עובדות האמת שעליהן סמך את דעתו; אם הקפיד להבחין בין העובדות לבין דעתו ואם קיימת זיקה סבירה בין עובדות האמת לבין הדעה שגיבש על יסודן" (ע"א 323/98 **אריאל שרון נ' עוזי בנזימן**, מיום 18.2.02).
25. מבחינת הכתוב בפרסומים עולה, כי הנתבע בהאשמות שהטיח בתובע, לא התכוון להעלות סברות, אלא העלאת טענות שבמסגרתן רצה לנטוע את הרושם כי הן מייצגות את האמת, אף שהתברר במהלך המשפט כחסרי בסיס כלל. הנתבע לא חס על כבוד התובע, כשכינה אותו בכינויים קשים במיוחד ובהם התנהגות עבריינית ולכן, לא מדובר בהבעת דעה תמימה, שעשויה היתה, אולי, לחסות בצל הזכות לחופש הביטוי, אלא בהשתלחות חסרת מעצורים המציגה את הטענות כלפי התובע כאילו היו עובדות נחרצות.
26. התובע עומת ביחס לחלוקת עובדי ונהגי אגד בין החברים במחנה הפוליטי שלו ובין הנמנים על המחנה הפוליטי המתנגד. נטען, שעובדים כחיים מזרחי, ג'אבר מוחמד, חליל ושלומי פדידה קיבלו יחס בלתי ראוי מהתובע כמזכיר ועד עובדים ארצי באגד (ע' 5 ש' 28-31, עמ' 6 ש' 1-36, עמ' 7 ש' 1-36, עמ' 8 ש' 1-9, ש' 17-26 לפרוטוקול). הנתבע העיד, כי עובדים נוספים, כפיליפ מורגרשטרן (מזכיר וועד צפון), אייל סף, ניסים אטיאס ואלאלוף, הם נהגים שהתובע פגע בתנאי העסקתם ממניעים פוליטיים פסולים (עמ' 15 ש' 33-35 לפרוטוקול). ואולם, כאמור, כל העובדים לא הוזמנו לעדות והדבר נזקף לחובת הנתבע.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

27. עוד הוכח, כי הנתבע לא עמד בנטל להוכיח "שהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות" המקים את החזקה, שהפרסום נעשה בתום לב (סעיף 16(א) לחוק) ועובר הנטל אל כתפי התובע להוכיח את חוסר תום לבו. לא עלה בידי התובע להוכיח כי התקיימה אחת החלופות בסעיף 16(ב) לחוק, משום שהוכח כי הנתבע האמין בנכונות הדברים שפרסם, והפרסום חרג בהיקפו מפרסום סביר, באופן המצביע על כוונתו לפגוע בתובע במידה גדולה מזו שנדרשה לצורך הגנה על הערכים המוגנים על פי סעיף 15(3) לחוק.
28. עוד טען הנתבע, כי עורך דין במשרה מלאה, שהתובע שכר את שירותיו ממיסי עובדי אגד, מהלך אימים במכתבי התראה מופרכים נגד כל מי שלו ביקורת והמחנה הפוליטי היריב של התובע (עמ' 8 ש' 1-32 לפרוטוקול) ואף תביעה זו הינה שימוש לרעה בהליך המשפטי. בנוגע לטענות הנתבע לגבי עבודת היועץ המשפטי של הוועד ומכתבי התראה ששלח (עמ' 8 לפרוטוקול) אלו לא צורפו לכתב ההגנה או לתצהיר הנתבע, לא זומן אף לא נמען אחד למכתב התראה ולא עורך הדין של הוועד ולא ברור הקשר לפרסומים. הוזכר עובד בשם אייל סבו (עמ' 9 לפרוטוקול) שנטען כי הוגשה נגדו תביעה והוסרה, לא ברור מה נאמר עליו, מדוע נתבע, מתי והקשר הדברים לפרסומי הנתבע. עוד נטען, שהתובע "שלח לאחרונה מכתבים לגבי פדידה שלומי", ללא שהמכתבים הוגשו ובלי לזמנו (עמ' 11 לפרוטוקול).
29. הנתבע טען, ששני הפרסומים נעשו בנסיבות בסעיף 15 לחוק לשון הרע, משום שכוונו לחברי הצדדים לשם הגנה על עניין אישי כשר של הנתבע ושל חברי ועובדי אגד שאליהם הופנה הפרסום, הפרסום בהיקפו ובאמור בו, לא חרג מהסביר, וקמה חזקת תום הלב. ואולם, גם בהנחה הנוחה לנתבע, כי הפרסומים באים בגדרי החלופות הנזכרות, מרבית ביטויי לשון הרע שנכללו בהם, לא פרסם הנתבע ב"תום לב", כמשמע מונח זה בחוק איסור לשון הרע.
30. נקבע כי "תוכנה המדויק של דרישת תום הלב אינו זהה ביחס לכל חלופה, ופירושה נעשה בהתאם לאינטרסים שלשם הגנתם נוצרה כל חלופה וחלופה" (דנ"א 2121/12 **פלוני נ' דיין אורבך**, מיום 18.9.2014) בכדי להכריע בשאלה, האם פרסום נעשה ב"תום לב" יש לשקול מגוון שיקולים, שביניהם, הכוונה שעמדה מאחורי הפרסום, זדון או כוונה אחרת; את אמונתו הכנה של המפרסם באמיתות הפרסום; את נושא הפרסום ומושאו - האם נסב הפרסום על דמויות ציבוריות ועל סוגיות פוליטיות, אקטואליות או אחרות שלציבור עניין רב בהן; את מידתיות הפרסום, לשונו, סגנונו, נוסחו והיקף התפרסותו, כאשר אלה עומדים אל מול העניין שבו עוסק הפרסום; במקרים מתאימים, נקיטת אמצעים סבירים לבדיקת אמיתות הדעה אף היא שיקול נוגע לעניין וסבירות המסקנה שנובעת מהתשתית העובדתית עליה מסתמכת. מקצת מהשיקולים צריכים לעניין תום-הלב שבסעיף 15 לחוק, משתקפים בחזקות תום-הלב, בסעיף 16 לחוק (רע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר** מיום 12.11.2006).
31. פרסום זהיר ומתון בלשונו, שאינו פוגע בנפגע מעבר לסביר לפי מטרת ההגנה המסוימת שבמסגרתה נדרש, ילמד על תום לב המפרסם ועשוי להקים את החזקה כי עשה את הפרסום בתום לב. במקרה דנא, מעדות הנתבע ומהתנהלותו ניתן היה ללמוד על המקום המרכזי שהוא מייחס למאבק הציבורי שמנהל. ניתן היה ללמוד גם על האופן שבו תופס

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

1 הנתבע את המאבק ציבורי ואת חשיבותו ומידת נחישותו ; בשים לב לכל אלה, ניתן לקבל
2 בדוחק את גרסת הנתבע, כי מבחינה סובייקטיבית גרידא האמין באמיתות הפרסום שעשה,
3 אולם הנתבע לא הוכיח שפעל ב"תום לב", כמשמעו בסעיף 15 לחוק, על היבטיו
4 האובייקטיביים. גם אם מסקנות כאלה אפשריות בהסתברות מסוימת, הרי שפרסום
5 המסרונים לא היה סביר בקבוצה גדולה ; כלל בהם האשמות קשות ביותר נגד התובע,
6 בניסוח שלא רק שאינו "זהיר ומתון" אלא ההיפך מכך. בשים לב למידת הפגיעה בתובע,
7 הרי שפרסום הרשומה בנסיבות אלה חורג כשלעצמו מכל התנהלות סבירה, באופן המוציא
8 אותו מגדרי "תום הלב" הנדרש לצורך תחולת ההגנה.
9 32. בכך מתאיינות הגנת האמת (לפי סעיף 14 לחוק, שכן לא הוכח מי מהדברים אמת) והגנת
10 תום הלב לפי חזקות סעיף 16 שכן לא הוצגה ולו בדיקה מועטה שנערכה להוכחת מי
11 מהדברים ועל הנתבע היה להוכיח כי התנהל בתום לב (ע"פ 8735/96 **שמעון ביטון נ' ניסים**
12 **קופ**, פ"ד נב(1) 19). גם אם נניח שהיתה קיימת מטרה ראויה בפרסום בבסיסו, הפרזה
13 מהווה פגיעה באופן הפוגע מעבר לראוי ומצביע על חוסר תום לב לפי סעיף 16(3) (ע"פ
14 7450/98 **ג'קלין מימון נ' מנחם גלילי ואח'** כז' 301). גם אם היה גרעין אמת בדברים,
15 ההגזמות, מחזקות את ההנחה שהיתה כוונה לפגוע. מכוח החזקה בסעיף 16(2) לחוק נשלל
16 תום הלב מהנתבע אם הפרסום אינו אמת כמו במקרה כאן, כשאינו יכולת הנתבע להוכיח
17 כי נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת. סגנון הדברים נוסח ב"הגזמה
18 בולטת וחרפה" מלמד על קיום החזקה המאיינת תום לב בסעיף 16(ב)(3) לחוק.
19
20

גובה הפיצוי הראוי

21 33. המסלול, שבו בחר התובע, לא חייב הוכחה של נזק ונטען לנזק לא ממוני. הפיצוי בגין
22 פרסום לשון הרע נועד להגשים שלוש תכליות : תכלית תרופתית, של השבת מצב הניזוק
23 לקדמותו בטרם הפגיעה בשמו ; תכלית חינוכית הרתעתית, של קידום שיח השומר על שם
24 הטוב של מושאי ; ותכלית עונשית, שנועדה ליתן מענה לפרסום שנעשה בכוונה לפגוע (ע"א
25 Canwest Global 6903/12 **נ' עזור**, מיום 22.7.2015). נקבע כי "פיצוי ללא הוכחת נזק" מכוח
26 סעיף 7א לחוק, נועד בעיקר להגשמת התכלית ההרתעתית והעונשית, ובמקביל ניתן לפסוק
27 פיצויים תרופתיים לריפוי נזק לא ממוני, שנגרם לתובע גם אם לא הוכח בראיות
28 קונקרטיות, מכוח החזקה כי פרסום לשון הרע גורם נזק כללי לשמו הטוב של הנפגע. בעניין
29 יישומן של מסרים מידי נקבע לאחרונה :

30 "ישנו, עוד, ענין-הפלטפורמה. הוא חורג מעניינם הפרטני של הצדדים ויש לו השלכות-רוחב
31 ממשיות. מחוקקיו של חוק איסור לשון הרע לא ראו בעיני-רוחם יישומנים של מסרים מידיים
32 כוואטסאפ ודומיו. הגישה לאמצעי-פרסום מרכזיים, ששיווה המחוקק ה"היסטורי" לנגד עיניו,
33 הייתה לא אחת מסובכת, יקרה ולא בהישג ידם של רבים. בהתאם, פרסומה של לשון-הרע כרוך
34 היה, לעתים רבות, במאמץ ובפעולה מורכבת יחסית. החוק, והפסיקה בעקבותיו, גזרו נדבכים

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' אסור

- 1 מרכזיים בדיני לשון-הרע מן העובדה הזו. היום המצב הוא שונה לחלוטין וכמעט מיותר להכביר
- 2 מלים על אודותיו. דומה כי המכשולים המרכזיים בדרכם של משגריהם של מסרונים הם אצבעות
- 3 שמנות יתר-על-המידה, עיניים קהות מדי או רשת עמוסה באורח זמני. גברת על מכשולים שכאלה
- 4 - פתוחה לפניך הדרך לשגר, במהירות-האור, כל מסר שהוא לכל מקום ובכל עת. המסרים הללו
- 5 ניתנים לשכפול ולהעברה באורח קל לא פחות. לא אחת הם נעשים ויראליים. ניתן לשחזרם
- 6 בקלות ניכרת ממציאתו של עיתון ובו נעטפו הדגים של אתמול.
- 7 ברם למטבעות של קלות ושל נגישות, הנעוצות בקדמה טכנולוגית זו, צד נוסף. הביטוי עצמו
- 8 מאבד, לדעתי, מידת-מה מן המשקל החמור אשר מיוחס לו, הן בלבו של המתבטא והן בלב
- 9 נמעניו. עבור השולח הודעת-המלל היא, פעמים רבות, לא יותר מהקשה חפוצה על מקשים מספר
- 10 בלי מתן-הדעת עד תום לתוכן ולהשלכות האפשריות. לנמענים, בין עשרות הודעות-מלל,
- 11 המתקבלות ביום אחד (אצל אחדים – בשעה אחת), הודעה כזו היא אחת מני רבות. בהכרים את
- 12 אופיו של השיח ואת איכויותיו, במרכאות או שלא, וחזקה על כל מי שרשתות חברתיות ומסרים
- 13 מידיים אינם זרים לו כי הוא מכיר זאת, נכון יהא לומר, שמידת-ההתרגשות אשר הודעה כזו
- 14 מעוררת, דרך כלל אינה גבוהה כבחלק מן הפרסומים, שאליהם כיוונו במקורם דיני-הדיבה.
- 15 עיקרה של הסוגיה מלבת-משפטנו הוא ומצוי ברעיון היסודי של חופש-הביטוי. ההתפתחות
- 16 הטכנולוגית הרחיבה, עד מאד, את הנגישות המעשית אל המושג העקרוני הזה. האפשרות
- 17 להתבטא נעשתה שגורה, נפוצה, מעודדת-שיח ושוויונית יותר. היא קידמה בכך את הטעמים
- 18 לצידוד בזכות זו ויש הסבורים כי כמו אין חשובה ממנה בתרמיל של זכויות-היסוד של האדם.
- 19 בד בבד, בהיבטים רבים וודד השיח, התכער והתעוות עד כי נגרע דבר מן המניעים לעודדו
- 20 מלכתחילה. כך, אף כי הכלל השורשי הוא חופש-ביטוי לכול, כמעט בכול וכמה שיותר, עשויה
- 21 לקום שאלת איכותו של השיח – תרומתו לחשיפת-האמת, מוסריותו, התיישבותו עם "עקרונות-
- 22 הנזק" למיל והשאלה אם ראוי להציב לו, בשם אלה, גדרות. כך לא רק בעניינים, שכמו מובנים
- 23 הם מאליהם כאיסור החוקי על הסתה לפגיעה באחר, אלא גם בסוגיות מורכבות יותר כמו זו
- 24 שלפנינו (ראו, לדוגמה, דעת-יחיד בבג"ץ 10203/03 "המפקד הלאומי" בע"מ נ' היועץ המשפטי
- 25 לממשלה, פ"ד סב(4) 715, 797 (2008)).
- 26 לאמור, מעבר לשאלת-ההגנה על ערכים מתחרים אחרים, כמו הזכות לשם טוב והיא מיסודות-
- 27 הדילמה בסוגיות של לשון-הרע, עשויה דמותו הרצויה של חופש-הביטוי, בתוך עצמו, להשליך
- 28 על היקף-ההגנה אשר יש להקנות, או לשלול, מן הפרסומים העומדים לבחינה בפרשות כמו זו.
- 29 היקף זה של הגנה, זאת ידענו, ביטוי לו גם בשיעורו של פיצוי אשר יש לפסוק לנפגעת." (תא
- 30 (שלום-ת"א) 18-08-39556 עו"ד איריס ברנד נ' אירוס, מיום 5.10.20).
- 31 34. את "מתחם-הפיצוי" הראוי, בנסיבות מתאימות לענייננו, היינו, הוצאת לשון-הרע במסרון
- 32 יחיד או במסרונים אחדים (ללא עירובם של אמצעי-פרסום נוספים), נקבע פיצוי ברף הנמוך
- 33 על אלפי ש"ח אחדים (תא"מ (שלום-ראשלי"צ) 16-08-14403 ירדני נ' חנן, מיום 8.4.2018 ;
- 34 ת"א (שלום-ירושלים) 17-03-35855 ביטון נ' מזרחי, מיום 11.6.2018 ; תא"מ (שלום קריות)
- 35 17-04-14987 טקסירו נ' ביטון, מיום 14.2.2019 ; תא"מ (שלום-ת"א) 17-10-35328 מוניץ

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 42219-11-18 סלמי נ' אסור

נ' שמידט, מיום 20.5.2019; ת"א (שלום-אשדוד) 43185-06-16 **חירק נ' וי.אי.פי לוקס**
 טרוול בע"מ, מיום 19.3.2020; ת"א (שלום-ראש"צ) 7792-09-17 **צפילוב נ' דודקין**, מיום
 7.5.2020; ת"א (שלום-עכו) 48691-12-17 **זבולוני נ' אסרף** מיום 24.8.2020. בנסיבות
 חמורות יותר הועמד, הפיצוי על סך עד 12,000 ש"ח (תא"מ (שלום-עכו) 7224-10-18 **זכאי**
 נ' אדרי, מיום 1.12.2019; ת"א (שלום-רחובות) 68228-05-18 **הופמן נ' ליטאי**, מיום
 21.3.2020; תא"מ (שלום-ירושלים) 25386-02-18 **זלמנוביץ נ' הורן**, מיום 6.5.2020.
 בנסיבות חמורות במיוחד בפגיעה רחבת-תפוצה נפסק סך 35,000 ש"ח (ת"א (שלום-ת"א)
 43039-09-17 **עזר נ' קורן** מיום 11.9.2018 וכן בחרג סע"ש (עבודה ב"ש) 52891-11-14 **חטב**
 נ' קימה, מיום 8.1.2019; תא"מ (שלום-ת"א) 3904-10-19 **אדרי נ' חרובי**, מיום 19.8.2020.

תביעת השתקה

35. דין טענת הנתבע, כי התביעה הנה תביעת השתקה, להידחות. תביעת השתקה הינה תביעה
 מניעתית במהותה, שנועדה להכביד על צד מוחלש בדין (הנתבע), כחלק מניהול משבר
 שנוצר בין הצדדים. בפסיקה נקבעו התנאים לסיווג תביעה כתביעת השתקה: תביעה שעצם
 הגשתה ובירורה עלולים להטיל אפקט מצנן על נכונותם של הנתבע או של אחרים להשתתף
 בדיון ציבורי, עקב חשש שהמשאבים החומריים והנפשיים הנצרכים לצורך התגוננות מפני
 תביעה שכזו, ישכנעו רבים שלא ל'התעסק עם תובע חזק, פערי כוחות בין צדדים בעיקר
 כלכליים, תביעות בסכום תביעה מופרך שאין לו אחיזה בדין והוא חורג באופן משמעותי
 מהסכומים המקובלים בפסיקה ותביעות המאופיינות בטענות סרק עובדתיות ומשפטיות,
 כאשר סוד כוחן המשתיק הוא בעצם ההגשה שכופה על הנתבע להתגונן על כל הכרוך בכך.
 נקבע, כי חוק איסור לשון הרע אינו מונע הגשת תביעות גם בנסיבות העשויות היו להיכנס
 לגדרן (ע"א (מחוזי-ת"א) 15267-09-17 **יגאל סרנה נ' בנימין נתניהו** מיום 28.1.2018).

36. בענייננו לא מתקיימים היסודות המגדירים תביעת השתקה משלא הוכח שהתביעה הוגשה
 במטרה להשתיק דיון ציבורי משמעותי, או כי המדובר בתביעה שאין בה ממש. להיפך,
 התובע הוכיח את עילת תביעתו; לא קיימים פערי כוחות גדולים בין התובע לנתבע; ההליך
 הוגש בסדר דין מהיר, ולא נועד להכביד או להקשות על הנתבע. אף הסכום הנתבע נמוך
 מהתקרה הקבועה בחוק איסור לשון הרע בכל הנוגע לתביעה לפיצויים ללא הוכחת נזק
 בנוגע לשני פרסומים ועל כן דין הטענה כי התביעה מהווה תביעת השתקה להידחות.

הנסיבות והשיקולים

37. במקרה דנא, מבחינת מהות הפרסום, הנתבע ייחס לתובע התנהלות עבריינית ואמירת
 דברים שאינם אמת, המשליכים על שמו הטוב של כל אדם מהיישוב ובוודאי על נציג ציבור.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 18-11-42219 סלמי נ' איסור

38. יש לקבל את טענת התובע, שמדובר בשני פרסומים שונים, במועדים שונים, בפער של חודשיים זה מזה, ולכן אינם מהווים "מסכת אחת". לטענתו, ריבוי הפרסומים מלמד על זדון ומצדיק פיצוי בכפל הסכום לפי סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע.

39. אחד השיקולים בקביעת הפיצוי (לפי סעיף 19 לחוק איסור לשון הרע) הנכונות להתנצל, תיקון הדברים והתנהלות הנתבע לאורך ההליך. הנתבע לא הסביר מדוע סירב להתנצל (נספחים 3 ו-4) ומסרב לעשות כן גם כעת (עמ' 18 לפרוטוקול). הנתבע התעלם, ואף הגיב בגסות למכתב הפנייה אליו כדי להימנע מהליך משפטי, כשבשלב זה דובר על התנצלות.

40. מבחינת היקף הפרסום, התובע טען כי קבוצת הוואטסאפ שבו פורסמה ההודעה כללה מאות איש, והנתבע לא הכחיש טענה זו. הנתבע מודה בפרסומים בקבוצות המונויות מאות משתתפים, מדובר בתפוצה רחבה ביותר.

41. הנתבע טען, כי התובע לא הזמין אף עד אחד שהעיד שכביכול ה"פרסומים" המיוחסים לנתבע, הוציאו דיבה רעה של התובע בעיני מאן דהו. התובע הציג לנתבע בעדותו את כמות החברים בקבוצת ווטסאפ שלטענתו נחשפו לפרסומים (עמ' 16 ש' 19-20 לפרוטוקול). לטענת הנתבע, ישנה ידיעה שיפוטית שמרבית החברים בקבוצת ווטסאפ מגדירים קבוצות אלה כ"קבוצה שקטה" ולא מופיעה התראה על פרסום הודעה בקבוצה, אך לא הוכיח זאת. עם זאת, התובע הודה כי קיימות קבוצות רבות מספור של עובדי ונהגי אגד.

42. לאור האמור, במקרה דנא מתייחד הפרסום, בשתי הודעות-טקסט; שיועדו ונשלחו לנמענים רבים; עלבו בבעל-תפקיד; ריבוי-הביטויים שבהודעות, ההתייחסות האישית והתפוצה להרבה עובדים; ההקשר של ההתכתבות במאבק ועד עובדים ותפוצתה הפנימית. הנתבע לא הצטער על ההודעות ששלח ולא חשב כי התובע ראוי להתנצלות, ולו בדיעבד.

43. הנתבע, עד כמה שרצה, יכל להוכיח בראיותיו את טענת-האמת אך לא עשה כן. דבר מן האמור כאן לא נכתב בתום-לב, אלא במטרה מובהקת להשחיר את פני התובע. במכלול-הנסיבות, באיזון בין השיקולים, יש לחייב את הנתבע לפצות את התובע, בסך 30,000 ש"ח.

סוף דבר

44. הנתבע ישלם אפוא לתובע פיצוי בסך 30,000 ש"ח וכן יישא בהוצאות התובע (בסכום האגרה ששילם התובע) ובשכר טרחת עורך דין בסך 7,000 ש"ח.

ניתן היום, י"ח אלול תשפ"א, 26 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

מירית פורר
שופטת